

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 440

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: **Βουλή των Ελλήνων**
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κα Σοφία-Χαίδω Ασημακοπούλου

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 7766/648/2.7.2021 Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων με θέμα: «Ανάδειξη αρχαιοτήτων στο γκαράζ σούπερ μάρκετ στην Κρήτη»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 7766/648/2.7.2021 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων της Βουλευτού κας Σοφίας-Χαίδως Ασημακοπούλου, σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες και σε ό,τι αφορά το ΥΠΠΟΑ, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στην εν λόγω περιοχή, η οποία βρίσκεται εντός του σχεδίου πόλεως του Ηρακλείου και οικοδομείται συστηματικά τα τελευταία χρόνια, εντοπίζονται κατά καιρούς σποραδικά αρχαιολογικά κατάλοιπα, κυρίως μη οργανωμένες ταφές. Για το λόγο αυτό, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου διενεργεί δοκιμαστικό εκσκαφικό έλεγχο πριν από την έγκριση χωροθέτησης οικοδομών, καθώς και έλεγχο εκσκαφών θεμελίων σε όλες τις νεοαναγειρόμενες οικοδομές, κατά τις διατάξεις του Ν. 3028/2002.

Η ίδια διαδικασία εφαρμόστηκε και στο εν θέματι ακίνητο, πριν την έγκριση της οικοδόμησης: Στις δοκιμαστικές τομές δεν βρέθηκαν αρχαία, και η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου χορήγησε, με την υπ. αρ. 10273/16-8-2019 Απόφαση, σύμφωνη γνώμη για την ανέγερση του καταστήματος, με τον όρο της παρακολούθησης των γενικών εκσκαφών από αρχαιολόγο με δαπάνη της ιδιοκτήτριας εταιρίας βάσει του άρθρου 37, παρ. 6 του Ν.3028/ 2002. Κατά την διάρκεια των εκσκαφών εντοπίστηκαν αρχαιότητες και διενεργήθηκε ανασκαφική έρευνα από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο του 2020. Κατά τη διάρκεια των ερευνών εντοπίστηκαν και ανασκάφτηκαν: μία γυναικεία ταφή που χρονολογείται στα Υπομινωικά – Πρωτογεωμετρικά χρόνια. Από το εσωτερικό της ταφής συλλέχθηκαν οστά και κτερίσματα (10 αγγεία, 2 χρυσά ενώτια, 1 χρυσό περίαπτο, μία χάντρα από ορεία κρύσταλλο, κεραμική και άλλα μικροαντικείμενα), τα οποία μεταφέρθηκαν στα εργαστήρια συντήρησης της Εφορείας, όπου και φυλάσσονται. Εντοπίστηκαν δύο ακόμα ελεύθερες ταφές, μία πολύ κατεστραμμένη, χωρίς κτερίσματα, και μία ταφή ζώου, πιθανόν μεταγενέστερης εποχής. Ανασκάφτηκαν, επίσης, τέσσερις πρόχειρες κατασκευές που πιθανόν σχετίζονται με υπολείμματα κλιβάνων. Οι κατασκευές εντοπίστηκαν επιφανειακά και δεν αποτελούσαν συμπαγείς δομές ώστε να διατηρηθούν στη θέση τους.

Ως εκ τούτου, η, αναφερόμενη στην Ερώτηση, υπ' αρ. 4574/2009 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν τυγχάνει εφαρμογής εν προκειμένω, δεδομένου ότι το σχετικό αίτημα και η προαναφερθείσα απόφαση της ΕΦΑ Ηρακλείου, καθώς και η διενέργεια δοκιμαστικών τομών, προηγήθηκαν της έκδοσης οικοδομικής άδειας, σύμφωνα με τις επιταγές της ανωτέρω δικαστικής απόφασης.

Η αναφερόμενη στην Ερώτηση αρχαία λιθόστρωτη οδός βρέθηκε στο βορειότερο τμήμα του ακινήτου και, σύμφωνα με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου είχε διαχρονική χρήση από τα ύστερα γεωμετρικά χρόνια έως τους μεσαιωνικούς χρόνους, με σωζόμενο μήκος 26,51 μ. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, η Εφορεία θεώρησε αναγκαία την διατήρησή του κατά χώραν, προκειμένου να διασωθεί και να παραμείνει ορατή η αρχαία χάραξη της οδού. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου, το εύρημα δεν είναι σπάνιο, καθώς τμήματα οδοποιίας που σχετίζονται με την αρχαία πόλη της Κνωσού έχουν βρεθεί σε διάφορα σημεία και είναι γνωστά από την βιβλιογραφία, είναι όμως ιδιαίτερα σημαντικό για την αρχαιολογική έρευνα, καθώς επιβεβαιώνει την οδική διασύνδεση της αρχαίας Κνωσού με το επίγειο της Ηράκλειο, η οποία μέχρι σήμερα τεμνιζονόταν μόνο επιγραφικά.

Η λύση που προκρίθηκε, δηλαδή η διατήρηση του ευρήματος στην αρχική του θέση μέσα σε στεγασμένο χώρο, ο οποίος ταυτοχρόνως θα ήταν κοινόχρηστος για τους επισκέπτες του καταστήματος, κρίθηκε ως η βέλτιστη λύση για το εύρημα καθώς :

α) διασφάλιζε την *in situ* διατήρηση έναντι της απόσπασης του ευρήματος από τη θέση εύρεσής του.

β) διασφάλιζε την προστασία του ευρήματος από τις καιρικές συνθήκες και τυχόν κακόβουλες ενέργειες, ρύπανση κλπ.

και γ) το εύρημα θα ήταν ορατό και επισκέψιμο από πληθώρα κόσμου που επισκέπτεται το κατάστημα.

Η ανωτέρω πρόταση, συνοδευόμενη από τις αναγκαίες μελέτες, που εκπονήθηκαν με δαπάνη της ιδιοκτήτριας εταιρείας, υποβλήθηκε για την κατά Νόμο γνωμοδότηση στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Κρήτης το οποίο γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της πρότασης (αρ. 7η/ 6. 8. 2020 Πράξη του ΤΣΜΚ). Με βάση την ανωτέρω γνωμοδότηση εκδόθηκε η υπ' αρ. 10133/ 7- 8- 2020 Απόφαση της ΕΦΑ Ηρακλείου (ΑΔΑ: 9ΘΓΦ4653Π4-Γ7Η). Με βάση την εν λόγω Απόφαση, ο αρχαίος δρόμος συντηρήθηκε και αναδείχτηκε με κατάλληλο φωτισμό και πληροφοριακό υλικό με δαπάνη της εταιρίας, σε χώρο προστατευμένο με γυάλινα στηθαία, κοινόχρηστο για τους επισκέπτες του καταστήματος και φυλασσόμενο μέσω κλειστού κυκλώματος 24ωρης παρακολούθησης.

Κατά συνέπεια, αναφορικά με όσα ανακριβή αναφέρονται στην Ερώτηση, διευκρινίζονται τα κάτωθι:

α) Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου τόσο για την αδειοδότηση της οικοδομής, όσο και για την τύχη των αρχαίων, εφάρμοσε κατά γράμμα τις διαδικασίες που προβλέπονται από την αρχαιολογική νομοθεσία με γνώμονα αποκλειστικά τη διατήρηση και προστασία της αρχαίας οδού στη θέση που βρέθηκε.

β) Η αρχαία οδός δεν «φιλοξενείται» στο χώρο στάθμευσης αλλά διατηρείται *in situ*.

γ) Η περιοχή στην οποία κατασκευάστηκε το κτήριο δεν αποτελεί τμήμα του Βορείου Νεκροταφείου ούτε εμπίπτει στα όρια των αρχαιολογικών ζωνών προστασίας της Κνωσού αλλά σε περιοχή που ελέγχονται προληπτικά οι εκσκαφές για την ανέγερση νέων οικοδομών λόγω αραιής διασποράς αρχαιολογικών καταλοίπων

δ) Ακριβείς πληροφορίες για τη φύση και τη χρονολόγηση των ευρημάτων περιλαμβάνονται στην πληροφοριακή πινακίδα που έχει αναρτηθεί από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου στο χώρο διατήρησης του ευρήματος. Τα όσα αναφέρονται στο Δελτίο Τύπου της ιδιωτικής εταιρείας δεν αποτελούν ευθύνη του ΥΠΠΟΑ.

ε) Η διατήρηση αρχαιοτήτων σε υπόγεια ή *pilotis* οικοδομών που ανεγείρονται σε πυκνοκατοικημένους αστικούς ιστούς, με σκοπό αυτά να διασωθούν, να παραμείνουν ορατά και μην αποσπαστούν από τη φυσική τους θέση είναι συνήθης πρακτική που εφαρμόζεται σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο εδώ και δεκαετίες. Με την ίδια λογική, έχουν διατηρηθεί αρχαιότητες κάτω από το κτήριο του Αρχαιολογικού Μουσείου Ακροπόλεως αλλά και κάτω από το κτήριο που στεγάζει τα γραφεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων στο Ηράκλειο.

στ) Όλα τα κινητά ευρήματα (νομίσματα, κεραμική κλπ) μεταφέρθηκαν στα εργαστήρια συντήρησης και τις αποθήκες της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηρακλείου για συντήρηση, φύλαξη και μελέτη.

Προς επίρρωση των ανωτέρω και σε απάντηση του αιτήματος κατάθεσης εγγράφων, επισυνάπτονται τα παρακάτω έγγραφα:

1. Η υπ. αρ. 10273/16-8-2019 Απόφαση της Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου, με την οποία χορήγησε σύμφωνη γνώμη για την ανέγερση του καταστήματος.
2. Η αρ. 7η/6.8 2020 Πράξη του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Κρήτης, με την οποία εγκρίθηκε η κατά χώραν μελέτη διατήρησης του αρχαίου δρόμου.
3. Η υπ' αρ. 10133/7-8-2020 Απόφαση της ΕΦΑ Ηρακλείου (ΑΔΑ: 9ΘΓΦ4653Π4-Γ7Η).

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Συν.:

1. Η υπ. αρ. 10273/ 16- 8- 2019 Απόφαση της ΕΦΑ Ηρακλείου.
2. Η αρ. 7η/ 6. 8. 2020 Πράξη του ΤΣΜΚ.
3. Η υπ' αρ. 10133/ 7- 8- 2020 Απόφαση της ΕΦΑ Ηρακλείου (ΑΔΑ: 9ΘΓΦ4653Π4-Γ7Η).

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΔΙΠΚΑ
4. ΕΦΑ Ηρακλείου